

Temat ćwiczenia		Wyznaczanie siły krytycznej P_{kr}			
Grupa		Nr zespołu		Data	
Skład zespołu					
Uwagi					

1. Podstawy teoretyczne

Siłą krytyczną nazywa się taką wartość siły ściskającej osiowo, przekroczenie której spowoduje utratę stateczności pręta.

Wygięcie pręta spowodowane przekroczeniem przez siłę ściskającą wartości krytycznej P_{kr} nazywa się **wyboczeniem**.

$$P_{kr} = \frac{\pi^2 \cdot E \cdot J_{min}}{l_w^2}$$

E – moduł Younga,

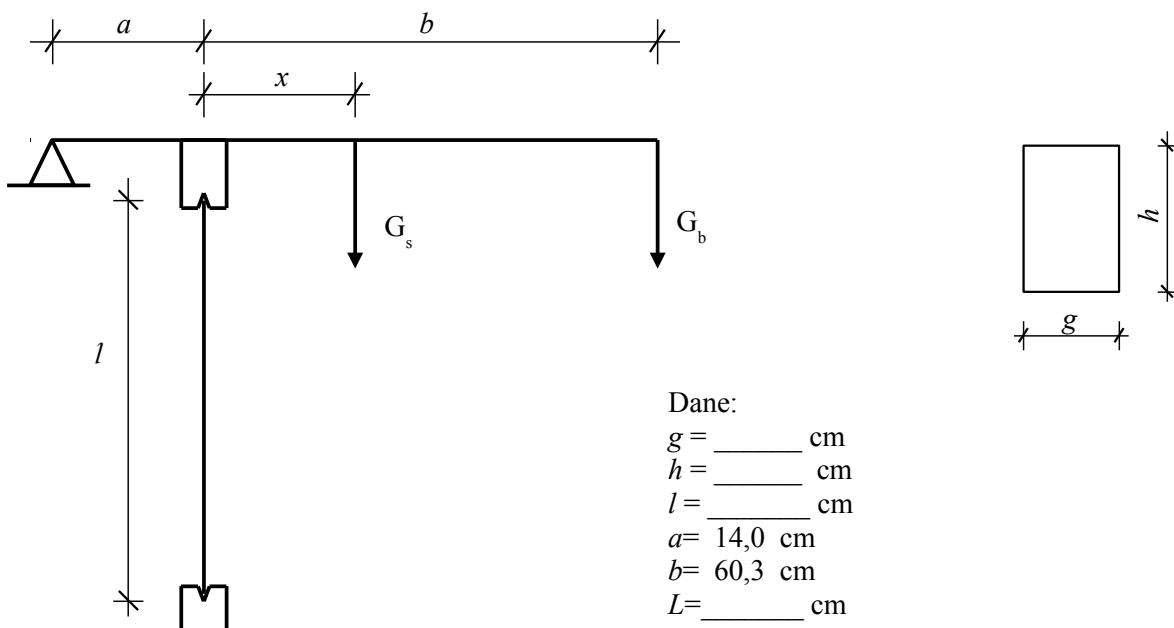
J_{min} – najmniejszy główny centralny moment bezwładności,

l_w – długość wyboczeniowa pręta, $l_w = \mu l$

μ – współczynnik wyboczeniowy zależny od sposobu podparcia pręta.

2. Przebieg ćwiczenia

- zmierzyć długość pręta l oraz wymiary jego przekroju g i h ,
- obliczyć smukłość pręta λ i porównać ze smukłością graniczną λ_{gr} ,
- obliczyć teoretyczną siłę krytyczną,
- wyznaczyć maksymalne obciążenie G_b odpowiadające 90% wartości teoretycznej siły krytycznej,
- umieścić pręt na stanowisku,
- zmierzyć odległość L od przedniej ścianki pręta do osi teodolitu,
- wykonać odczyt kąta dla zerowego obciążenia G_b ,
- zwiększać obciążenie i odczytywać odpowiadające wartości kątów,
- sporządzić wykresy $\delta(\delta/P)$ (odczytać $P_{kr} = \text{tg}\alpha$, α - kąt pomiędzy osią poziomą x a wykresem) oraz $P(\delta)$.

L - odległość od przedniej ścianki pręta do osi teodolitu

3. Wyniki doświadczenia

Siłę ściskającą P wyznaczamy ze wzoru:

$$P = G_0 + G_b \cdot \frac{a+b}{a} + G_s \cdot \frac{x}{a}$$

$G_0 = 273,7\text{N}$ – ciężar dźwigni

$G_s = 40,7\text{N}$ – ciężar suwaka

1 kG = 9,81 N

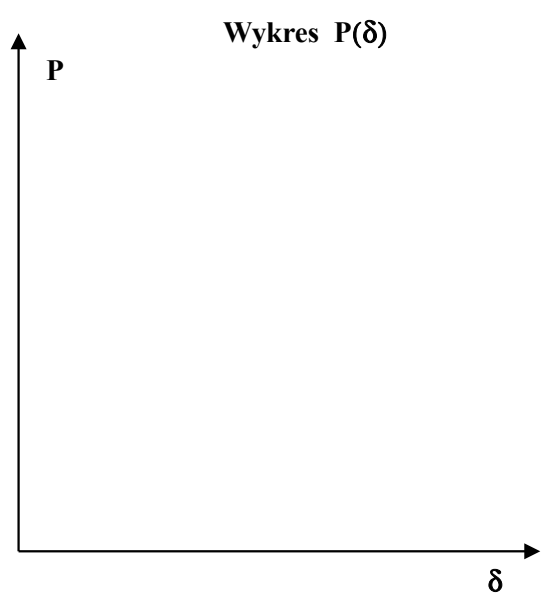
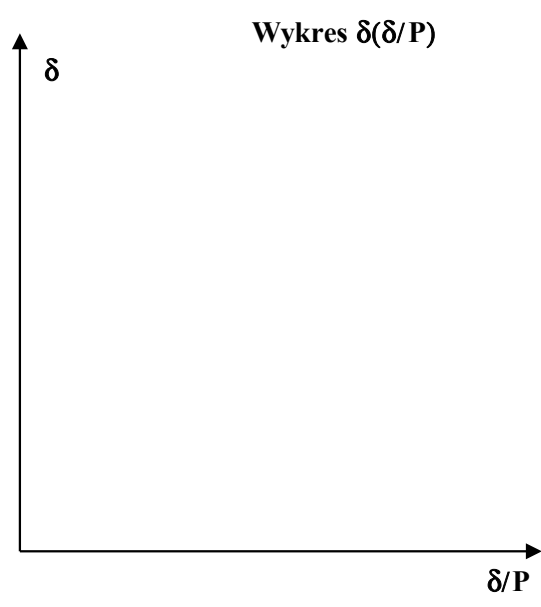
$\delta_i = L \cdot \text{tg}(\Delta\varphi_i)$ φ_i – kąt na kole poziomym teodolitu

$\Delta\varphi_i = \varphi_i - \varphi_1$ 1 grad = 0,015708 rad

błąd względny $\left| \frac{P_{kr} - P_{kr}^E}{P_{kr}^E} \right| \cdot 100\%$

G_b	G_b	x	P_i	φ_i^{grad}	$\Delta\varphi_i^{grad}$	$\Delta\varphi_i^{rad} \cdot 10^{-3}$	δ_i	$\delta_i / P_i \cdot 10^{-3}$
[kG]	[N]	[cm]	[N]	[grad]	[grad]	[rad]	[mm]	[mm/N]

4. Wykresy

5. Wnioski